

Ideja o izobraževanju, ki daje prednost reševanju problemov in ne "skladiščenju znanja"

Stičišče raziskovanja, izobraževanja in umetnosti

Če želimo raziskovalci in raziskovalke uspešno, predvsem pa stvarno preučiti poglobljene teme, s katerimi se srečujejo otroci in mladostniki - kot na primer medvrstniško nasilje ter vprašanja o pravičnosti in naslavljanju neenakosti - moramo k preučevanju pristopiti tako, da bodo aktivno vključeni tudi oni.

MAG. SANDRA KONČAN

Inštitut za družboslovne študije
ZRS Koper

EXPECT_Art

Prispevek je nastal v okviru projekta EXPECT_Art (HORIZON-CL2-2023-HERITAGE-01 101132662), ki ga vodi dr. Maja Zadel z Inštituta za družboslovne študije ZRS Koper. Finančno ga je podprla Evropska unija.

Participativno raziskovanje izvira iz potrebe po naslavljanju vprašanj razmerij moči in neenakosti ter v ospredje postavlja vlogo tistih, ki so v družbi manj - ali sploh ne - vidni in slišani. Participativno raziskovanje, ki je tesno povezano s kritično pedagogiko, izpostavlja idejo o izobraževanju, ki daje prednost reševanju problemov in ne "skladiščenju znanja". Pri takšnem izobraževanju se lahko posamezniki kritično odzovejo na družbene in politične probleme ter iščejo možnosti za odpravljanje neenakosti. Pri tem pa mora raziskovalni proces temeljiti na načelih družbene pravičnosti in vzpostaviti enakopraven odnos, ki predstavlja skupni proces odkrivanja. Skladno s participativnim raziskovanjem posamezniki namreč niso le objekti preučevanja, ampak polnopravni udeleženci, ki edini lahko opredelijo svoje potrebe in prispevajo k izboljšanju svojega življenja.

Uporaba umetnosti v izobraževanju

Participativne in na umetnosti temelječe metode so odločilne ne le pri raziskovanju, temveč tudi pri izobraževanju. Šole so ključna okolja mlado-

stnikov, kjer razvijajo svojo identiteto in se kulturno izražajo. Umetnostna vzgoja ima pri tem velik potencial, saj lahko z vključevanjem praks, ki izvirajo iz skupnosti in vključujejo umetniške in kulturne izraze otrok iz različnih ozadij, spodbujajo kritično kulturno pismenost. Poleg umetnostne vzgoje, ki je del učnega načrta, pa obstajajo tudi drugačni umetniški pristopi (likovni, glasbeni, gledališki, plesni, literarni in drugi), s katerimi lahko obogatimo učne vsebine in se z njihovo pomočjo naučimo več prav o perspektivi učencev in o temah, ki so zanje bistvene.

Ko marginalizirani glasovi postanejo slišani

Inštitut za družboslovne študije (IZDŠ) Znanstveno-raziskovalnega središča (ZRS) Koper je partner pri mednarodnem projektu EXPECT_Art, ki skozi uporabo umetnosti v izobraževanju omogoča razmislek o razmerjih moči in neguje kritično kulturno pismenost otrok in lokalnih skupnosti. Projekt predvsem skozi gledališki krožek ponuja možnost sodelovanja tudi tistim otrokom, ki se neradi izpostavljajo. Prav uporaba umetnosti v raziskovanju in opiranje na participativne metode, na primer možnost,

FOTO: ZRS KOPER

Projekt EXPECT_Art se izvaja v obliki gledališkega krožka in je namenjen otrokom, starim med 9 in 12 let.

da čustva in mnenja raje narišejo kot napišejo oziroma jih izrazijo skozi gib ali ples, jim omogoča, da njihov glas postane slišan. V Sloveniji se projekt izvaja v Mariboru in Kopru v obliki gledališkega krožka in je namenjen otrokom, starim med 9 in 12 let.

Projekt se bo zaključil leta 2026, a pomen uporabe umetnosti v izobraževanju in raziskovanju ostaja.

S takšnimi pristopi k prepoznavanju družbenih struktur in razmerij moči uspešneje naslavljammo izzive in uvajamo konkretne rešitve za lokalne skupnosti. •

Financira
Evropska unija